

Φτώχεια χρόνου και κατανάλωσης στην Τουρκία

Των Thomas Masterson, Emel Memis και Ajit Zacharias

11 Φεβρουαρίου 2014

Το επίσημο όριο φτώχειας στην Τουρκία λαμβάνει υπόψη ως βάση μέτρησης ένα ελάχιστο επίπεδο καταναλωτικών δαπανών που υποτίθεται ότι απαιτείται για την επίτευξη ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης. Όπως και σε άλλες χώρες, αυτή η ρήτρα αγνοεί το γεγονός ότι η άμισθη παραγωγή των νοικοκυριών συμβάλλει στην εκπλήρωση των υλικών αναγκών και επιθυμιών που είναι απαραίτητες για την επίτευξη του εν λόγω προτύπου. Κατά συνέπεια, για τα νοικοκυριά που δεν διαθέτουν τον απαραίτητο χρόνο για τις δουλειές του σπιτιού, το επίσημο όριο φτώχειας με βάση την κατανάλωση υποβαθμίζει τις απαιτούμενες δαπάνες. Αν τα νοικοκυριά δεν διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο για τις βασικές δουλειές του σπιτιού, θα πρέπει να δαπανήσουν χρήματα για να προσλάβουν ένα υποκατάστατο προκειμένου να επιτευχθεί το βασικό βιοτικό επίπεδο—γεγονός που δεν αντικατοπτρίζεται στην επίσημη μέτρηση της φτώχειας. Για να καταλήξουμε σε μια πιο ακριβή μέτρηση της φτώχειας, αναπτύξαμε το Μέτρο Φτώχειας Χρόνου και Κατανάλωσης του Levy Institute (LIMTCP), ένα δισδιάστατο μέτρο που λαμβάνει υπόψη τόσο τις απαραίτητες καταναλωτικές δαπάνες όσο και το χρόνο που απαιτείται από τα νοικοκυριά για την επίτευξη ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης.

Οι εκτιμήσεις μας για το 2006, με βάση το LIMTCP, δείχνουν ότι το ποσοστό φτώχειας ήταν 10 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το επίσημο ποσοστό φτώχειας (40% έναντι 30%). Αγνοώντας το έλλειμμα χρόνου στην παραγωγή των νοικοκυριών είχε ως αποτέλεσμα να υποτιμηθεί σε μεγάλο βαθμό το ποσοστό των φτωχών. Με βάση τους δικούς μας υπολογισμούς, οι φτωχοί ανέρχονταν σε 29 εκατομμύρια, ενώ με βάση το επίσημο μέτρο φτώχειας ο αριθμός των φτωχών ανερχόταν σε 21,4 εκατομμύρια, υποδηλώνοντας την ύπαρξη κρυφής φτώχειας για 7,6 εκατομμύρια άτομα.

Το «έλλειμμα» κατανάλωσης των φτωχών νοικοκυριών ήταν επίσης μεγαλύτερο από ότι υποθέτουν τα επίσημα στοιχεία (1.74 φορές μεγαλύτερο). Ανάμεσα στις αγροτικές περιοχές της Τουρκίας, όπου η φτώχεια θεωρείται γενικά πιο διάχυτη, βρήκαμε ότι το 58% του πληθυσμού ζούσε σε συνθήκες φτώχειας, σε αντίθεση με 30% για τις αστικές περιοχές. Οι διαφορές στη συχνότητα εμφάνισης της φτώχειας ανάμεσα στις αστικές και αγροτικές περιοχές αντανακλούν διαφορές στη δημογραφική διάρθρωση, καθώς και βαθιά ριζωμένες ανισότητες όσον αφορά τις ευκαιρίες απασχόλησης και τις οικονομικές απολαβές.

Οι πολλές ώρες εργασίας είναι η κύρια γενεσιουργός αιτία της έλλειψης χρόνου τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες, αλλά το αποτέλεσμα για τις γυναίκες είναι πιο έντονα αρνητικό. Ανάμεσα στους εργαζόμενους με πλήρες ωράριο, το ποσοστό φτώχειας χρόνου για τις γυναίκες ήταν σχεδόν διπλάσιο από αυτό των ανδρών (70% έναντι 37%), ενώ ανάμεσα στους εργαζόμενους με μερική απασχόληση ήταν πάνω από εννέα φορές υψηλότερο (37% έναντι 4%). Αυτό υποδηλώνει ότι η πηγή της διαφοράς στη φτώχεια χρόνου ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες δεν οφείλεται ως επί το πλείστον στην απόκλιση των ωρών εργασίας, αλλά, αντιθέτως, στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των δουλειών του σπιτιού το κάνουν οι γυναίκες. Εκτιμάμε ότι περίπου ένα εκατομμύριο μη απασχολούμενες γυναίκες ήταν θύματα φτώχειας χρόνου λόγω του σχετικά μεγάλου όγκου δουλειάς που είχαν αναλάβει σχετικά με τη διατήρηση των νοικοκυριών.

Εντοπίσαμε, επίσης, υψηλότερη συχνότητα στην εμφάνιση της φτώχειας χρόνου στα καταναλωτικά φτωχά νοικοκυριά σε σύγκριση με τα μη φτωχά νοικοκυριά (65% έναντι 37%). Παρόμοιες διαφορές σε όλο το φάσμα της φτώχειας ήταν επίσης ορατές για τους μισθωτούς άνδρες (το 42% που υπέφερε από φτώχεια κατανάλωσης υπέφερε επίσης από φτώχεια χρόνου, ενώ το ποσοστό για τους μη καταναλωτικά φτωχούς άνδρες ανερχόταν στο 29%) και τις γυναίκες (68% έναντι 48%). Οι γυναίκες στις πόλεις και στις αγροτικές περιοχές που επέφεραν από φτώχεια κατανάλωσης εμφάνιζαν τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας χρόνου. Δεδομένου ότι η πλειοψηφία των εργαζομένων γυναικών στις αγροτικές περιοχές που αντιμετωπίζουν φτώχεια χρόνου εργάζονται χωρίς αμοιβή στο οικογενειακό αγρόκτημα ή την επιχείρηση, οι εξαθλιωτικές επιπτώσεις της έλλειψης χρόνου είναι δυσμενέστερες για αυτές τις

γυναίκες από ό, τι για τους μισθωτούς εργαζόμενους. Για να επιτευχθεί το ελάχιστο απαιτούμενο κατανάλωσης για τον αγροτικό πληθυσμό, η αμοιβή της εργασίας και η παροχή στήριξης είναι ζωτικής σημασίας.

Το επίσημο ποσοστό φτώχειας για τους ενήλικες μπορεί να μειωθεί από το 26% στο 11% και το ποσοστό φτώχειας χρόνου και καταναλωτικής φτώχειας με βάση το μέτρο του Levy Institute μπορεί να μειωθεί από το 36% στο 26% αν κάθε μη εργαζόμενος αλλά απασχολήσιμος ενήλικας απασχολείται σε μια δουλειά που ταιριάζει καλύτερα (με τη στατιστική έννοια) με τα χαρακτηριστικά του (όπως η ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο). Αυτές οι σημαντικές μειώσεις στη φτώχεια, που προκύπτουν από την μικρο-προσομοίωση του μοντέλου μας, εξακολουθούν να απέχουν πολύ από τα επιθυμητά επίπεδα. Σύμφωνα με τις επικρατούσες συνήθειες αμοιβής και ωρών απασχόλησης, η προσομοίωση του ποσοστού φτώχειας με βάση το μοντέλο του Levy Institute εμφανίζεται σχεδόν ταυτόσημη με τα πραγματικά επίσημα ποσοστά. Οι συνθήκες απασχόλησης των γυναικών είναι ζωτικής σημασίας για τον αντίκτυπο της δημιουργίας θέσεων εργασίας στη φτώχεια, επειδή τα περισσότερα από τα απασχολήσιμα (αλλά προς το παρόν μη εργαζόμενα) άτομα είναι γυναίκες. Τα μειονεκτήματα του διαχωρισμού μεταξύ επαγγέλματος και εισοδήματος που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενες γυναίκες είναι γνωστά. Η μελέτη μας φέρνει επίσης στην επιφάνεια τις εξαθλιωτικές επιπτώσεις της έλλειψης χρόνου για τις γυναίκες με χαμηλό εισόδημα.

Παρά την πρόσφατη βελτίωση, η εξαιρετικά χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό, πολύ χαμηλότερη από εκείνη των χωρών με παρόμοια επίπεδα του πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ, εξακολουθεί να αποτελεί ένα «τουρκικό αίνιγμα». Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια η προώθηση των γυναικών στην απασχόληση ως βασικός παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη έχει εξελιχθεί σε βασική προτεραιότητα για τους χαρακτες πολιτικής. Στο πλαίσιο της τρέχουσας πολιτικής ατζέντας, τα ευρήματά μας υπογραμμίζουν τη δυνατότητα που προσφέρουν οι προσεκτικά σχεδιασμένες πολιτικές για την απασχόληση προκειμένου η χώρα να κινηθεί στη βάση της ισόρροπης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και προς την κατεύθυνση της ισότητας των δύο φύλων.

Μια έκθεση του Levy Institute για τη φτώχεια χρόνου και κατανάλωσης στην Τουρκία, η οποία θα δημοσιευθεί το προσεχές διάστημα, περιλαμβάνει μια πιο λεπτομερή συζήτηση αυτών των θεμάτων.

Ο Thomas Masterson είναι ερευνητής στο Levy Institute και διευθυντής του εφαρμοσμένου micromodeling και ο Ajit Zacharias είναι Ανώτατος Μελετητής και διευθυντής του προγράμματος «Κατανομή Εισοδήματος και Πλούτου» στο Levy Institute. Η Emel Memis είναι ερευνήτρια στο πρόγραμμα «Ισότητα των Φύλων και η Οικονομία» του Levy Institute και επίκουρη καθηγήτρια Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Άγκυρας. Copyright © 2014 Levy Economics Institute